

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

1SV120 Svenska språket, 60 högskolepoäng

Swedish, general course, 60 credits

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2009-06-16

Senast reviderad 2015-05-27 av Fakulteten för konst och humaniora. Revidering av kurslitteraturen. Övergripande mål och innehåll har lagts till och vissa redaktionella ändringar har gjorts.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2015

Förkunskaper

Grundläggande behörighet

Mål

Övergripande mål. Svenska språket, 60 hp

Efter avslutad kurs skall de studerande kunna:

- använda relevanta språkvetenskapliga begrepp för olika delar av vetenskapsområdet,
- diskutera språklig variation på ett kritiskt och självständigt sätt,
- tillämpa vetenskapliga metoder för analys av språkliga strukturer i olika typer av språkligt material,
- producera ändamålsenliga muntliga texter,
- tillämpa grundläggande akademiska skriftspråksnormer avseende textstruktur, referenshantering och språkriktighet.

Delkurs 1. Språk, individ och samhälle, 5 högskolepoäng

Efter avslutad delkurs skall de studerande kunna:

- på en grundläggande nivå redogöra för förhållanden och mekanismer i språket,
- använda en språkvetenskaplig terminologi på en grundläggande nivå,
- diskutera språkets roll i samhället och för individen,
- genomföra och redovisa ett skriftligt arbete baserat på egen insamlad empiri.

Delkurs 2. Retorik i tal och skrift, 10 högskolepoäng

Efter avslutad delkurs skall de studerande kunna:

- urskilja retoriska drag i skriftliga och muntliga texter,
- tillämpa retoriska principer i tal och skrift,
- analysera olika genrer med hjälp av retoriska verktyg,
- använda språket effektivt i tal och skrift.

Delkurs 3. Språkets byggnad och bruk, 10 högskolepoäng

Efter avslutad delkurs skall de studerande kunna:

- redogöra för grunderna i svenska språkets fonetik och kunna beskriva förhållandet mellan ljud och stavning,
- redogöra för grunderna i nusvensk grammatik och utföra en elementär grammatisk analys av svensk text,
- redogöra för grunderna i svensk ordbildning och semantik.

Delkurs 4. Språklig förändring och variation, 5 högskolepoäng

Efter avslutad delkurs skall de studerande kunna:

- redogöra för de viktigaste historiska språkliga förändringarna i svenskan,
- redogöra för förändringar och variation i språket i sin samtid och i äldre språkskeden,
- beskriva skillnader mellan olika regionala varianter av svenska,
- redogöra för grunderna om svenska ort- och personnamn.

Delkurs 5. Grammatik

Efter avslutad delkurs skall de studerande kunna:

- redogöra för och diskutera olika grammatiska metoder,
- tillämpa traditionella grammatiska analysmetoder på autentiska texter av olika slag.

Delkurs 6. Språkhistoria

Efter avslutad delkurs skall de studerande kunna:

- läsa och tillgodogöra sig fornsvensk text,
- analysera skillnader och likheter mellan de nordiska språken och känna till de bakomliggande historiska förändringarna från urgermansk till och med yngre fornsvensk tid,
- redogöra för grunderna i svensk ortnamns- och personnamnsforskning.

Delkurs 7. Text- och diskursanalys

Efter avslutad delkurs skall de studerande kunna:

- tillämpa språklig text- och diskursanalys på olika slag av texter, såväl muntliga som skriftliga.

Delkurs 8. Sociolingvistik

Efter avslutad delkurs skall de studerande kunna:

- förhålla sig till språklig variation av olika slag på ett aktivt och självständigt sätt,
- tillämpa sociolingvistiska metoder på olika slag av språkligt material.

Delkurs 9. Självständigt arbete

Efter avslutad delkurs skall de studerande kunna:

- söka och använda språkvetenskaplig litteratur,

- genomföra och presentera en mindre, språkvetenskaplig undersökning,
- granska och diskutera språkvetenskapliga undersökningar på samma nivå.

Innehåll

Övergripande innehåll. Svenska språket, 60 hp

Kursens innefattar studier i retorik i tal och skrift, språkets byggnad och bruk och språklig förändring och variation. Vidare fördjupar kursen studiet av svenska språkets grammatik, språkhistoria och sociolingvistik och introducerar och tillämpar metoder för analys av språkligt material inom dessa områden och inom text- och diskursanalys. Kursen innehåller också ett eget vetenskapligt arbete som presenteras i form av en uppsats och försvaras muntligt.

Delkurs 1. Språk, individ och samhälle, 5 högskolepoäng

Kursen ger en introduktion till språkvetenskap i allmänhet och till studier i svenska språket i synnerhet. Kursen behandlar det grundläggande förhållandet mellan språk och samhälle samt språks betydelse för individen. Under kursen tränas studenten i att diskutera språk och språkanvändning ur ett sociolingvistiskt perspektiv.

Delkurs 2. Retorik i tal och skrift, 10 högskolepoäng

Kursen innehåller fyra huvudmoment som behandlar retorikens historia och moderna tillämpning, retoriken som teori och som praktik, analys av muntliga, skriftliga och multimodala genrer samt praktiska övningar i att tala och skriva retoriskt.

Delkurs 3. Språkets byggnad och bruk, 10 högskolepoäng

Kursen behandlar det svenska språkets grammatiska struktur och ger redskap för analys av språket i texter. Den introducerar också grunderna i svensk fonetik.

Delkurs 4. Språklig förändring och variation, 5 högskolepoäng

Kursen behandlar variation och förändring i det svenska språket från cirka 1700 till nutid. Den ger i första hand ett historiskt perspektiv men beaktar också dagens samhälle utifrån olika aspekter. Dialektala skillnader i svenskan tas upp, och grunderna inom svensk namnforskning aktualiseras.

Delkurs 5. Grammatik, 5 högskolepoäng

Kursen fördjupar studiet av det svenska språkets grammatiska struktur och ger redskap för arbete med språk i bruk.

Delkurs 6. Språkhistoria, 5 högskolepoäng

Kursen fördjupar studiet av språkliga förändringar i de nordiska språken med tyngdpunkt på svenskan fram till 1526 och utvecklingen av olika textgenrer. Tyngdpunkten ligger på svensk språk- och texthistoria under jämförelse med de nordiska grannspråkens utveckling.

Delkurs 7. Text- och diskursanalys, 5 högskolepoäng

Kursen fokuserar på språklig text- och diskursanalys. De studerande granskar, diskuterar och analyserar olika typer av texter och samtal såväl enskilt som i grupp.

Delkurs 8. Sociolingvistik, 7,5 högskolepoäng

Kursen behandlar språklig variation och förändring i relationen mellan språk och samhälle i sociolingvistikens centrala ämnen: språkpolitik och språkplanering, flerspråkighet, språkvariation i förhållande till gruppidentiteter (klass, kön, ålder, m.fl.), språkförändring, språkattityder och sociolingvistisk samtals- och textforskning. Kursen betonar praktisk tillämpning av sociolingvistisk kunskap.

Delkurs 9. Självständigt arbete, 7,5 högskolepoäng

Kursen ger de studerande erfarenhet av eget vetenskapligt arbete. De studerande ska författa en kort uppsats över ett ämne som väljs i samråd med kursledaren och som kan falla inom vilken del som helst av vetenskapen svenska språket. Vidare ska de

studerande försvara sin uppsats och opponera på ett annat arbete.

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, lektionsundervisning, seminarier och gruppövningar. När kursen ges som nätbaserad distanskurs används särskilda för distributionsformen lämpliga undervisningsformer.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För godkänt betyg ska de förväntade studieresultaten vara uppfyllda. Delkurser omfattande minst 40 högskolepoäng måste ha betyget Väl godkänd för att slutbetyget ska bli Väl godkänd.

Delkurs 1 examineras med skriftliga inlämningsuppgifter. Delkurs 2 examineras med muntliga och skriftliga prov. Delkurs 3 examineras genom skriftlig tentamen. Delkurs 4 examineras genom skriftlig tentamen och skriftliga inlämningsuppgifter. Delkurs 5-8 examineras genom skriftliga inlämningsuppgifter och skriftliga prov. Delkurs 9 examineras genom ett skriftligt uppsatsarbete som också försvaras muntligt.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studenter som genomfört kursen och de studenter som deltar vid nästa kurstillfälle.

Kursvärderingen genomförs anonymt.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Delkurs 1. Språk, individ och samhälle

Einarsson, Jan. 2013. *Språket och språkarna*. Lund: Studentlitteratur. 264 s.

Håkansson, Gisela & Norrby, Catrin. 2010. *Introduktion till sociolingvistik*. Stockholm: Norstedts. 389 s.

Material som tillhandahålls av läraren. Ca 20 s.

Delkurs 2. Retorik i tal och skrift

Haraldsson, Peter. 2010 års upplaga eller senare. *Retorik inför publik – konsten att övertyga*. Malmö: Liber. 209 s.

Lindqvist Grinde, Janne. 2008. *Klassisk retorik för vår tid*. Lund: Studentlitteratur. 373 s.

Lindstedt, Inger. 2002. *Textens hantverk. Om retorik och skrivande*. Lund: Studentlitteratur. 146 s.

Material som tillhandahålls av läraren. Ca 100 s.

Delkurs 3. Språkets byggnad och bruk

Byrman, Gunilla (red.). 1998. Fonetikhäftet. Växjö: Institutionen för humaniora. 60 s.

Josefsson, Gunlög. 2009 års upplaga eller senare. *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Studentlitteratur. 252 s.

Josefsson, Gunlög. 2009 års upplaga eller senare. *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. Övningar med facit och kommentarer*. Studentlitteratur. 205 s.

Material som tillhandahålls av läraren. Ca 200 s.

Delkurs 4. Språklig förändring och variation

Aitchison, Jean. 2001 års upplaga eller senare. *Language Change: Progress or*

Decay? Cambridge: Cambridge University Press. Kapitel 3–5. 46 s. Anmärkning: Finns som ebok.

Josephson, Olle. 2005 års upplaga eller senare. *Ju. Ifrågasatta självklarheter om svenskan, engelskan och alla andra språk i Sverige*. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. Kapitel 1–4. 118 s.

Pettersson, Gertrud. 2005 års upplaga eller senare. *Svenska språket under sjuhundra år. En historia om svenskan och dess utforskande*. Lund: Studentlitteratur. s. 7–50, 201–283. 125 s. (urval).

Teleman, Ulf. 2003 års upplaga eller senare. *Tradis och funkis. Svensk språkvård och språkpolitik efter 1800*. Stockholm: Norstedts Ordbok. s. 11–60, 77–207. 179 s.

Thelander, Mats. 2001. ”Socialiserad språkhistoria. Om sociolingvistikens bidrag till förståelsen av språkförändringar”. I: *Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens Årsbok 2001*. Stockholm: Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. s. 65–78. 13 s.

Ett representativt urval nysvenska texter som tillhandahålls av läraren. Ca 60 s.

Delkurs 5. Grammatik

Byrman, Gunilla (red.). 1998. *Grammatikhäftet*. Växjö universitet: Institutionen för humaniora. 60 s.

Holmberg, Per & Karlsson, Anna-Malin. 2008. *Grammatik med betydelse. En introduktion till funktionell grammatik*. Ord och stil nr 37 (Språkvårdssamfundets skrifter). Stockholm: Hallgren & Fallgren (urval).

Hultman, Tor G. 2003. *Svenska Akademiens språklära*. Utg. av Svenska Akademien, Stockholm. 1 uppl. 3 tryckn. (urval).

Artiklar tillkommer. Ca 50 s.

Delkurs 6. Språkhistoria

Nordens språk – med rötter och fötter.

<http://www.norden.org/no/publikasjoner/publikasjoner/2004-009>

Nyström, Staffan m.fl.(red.). *Namn och namnforskning. Ett levande läromedel om ortnamn, personnamn och andra namn*. Version 1, 20130219. Hämtas från <http://www.divaportal.org/smash/get/diva2:606610/FULLTEXT01.pdf>. 93 s.

Peterson, Lena. 2006 års upplaga eller senare. *Svenskt runordsregister*. Uppsala universitet. Tillgänglig som pdf på <http://www.rattsatt.com/rundata/Runordsregister.pdf>.

Pettersson, Gertrud. 2005 års upplaga eller senare. *Svenska språket under sjuhundra år. En historia om svenskan och dess utforskande*. Lund: Studentlitteratur. s. 35–199. 148 s. (urval).

Söderberg, Gunilla. 2013. *Bebyggelsenamnens ålder och utbredning, En översikt*. (Stencil.)

Artiklar och ett representativt urval av runsvenska och forsvenska texter som tillhandahålls av läraren, tillkommer. Ca 60 s.

Delkurs 7. Text- och diskursanalys

Hellspong, Lennart. 2001 års upplaga eller senare. *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur. Ca 150 s. (urval).

Hellspång, Lennart & Ledin, Per. 1997 års upplaga eller senare. *Vägar genom texten. Handbok i brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur. 303 s.

Norrby, Catrin. 2014 års upplaga eller senare. *Samtalsanalys: så gör vi när vi pratar med varandra*. Lund: Studentlitteratur. Ca 100 s. (urval).

Artiklar tillkommer. Ca 100 s.

Delkurs 8. Sociolingvistik

Boyd, Sally & Stina Ericsson (red.). 2015. *Sociolingvistik i praktiken. En metodbok*. Lund: Studentlitteratur. 251 s. (urval).

Edlund, Ann-Catrin, Eva Erson & Karin Milles. 2007. *Språk och kön*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag. 256 s. (urval).

Sundgren, Eva (red.). 2013 års upplaga eller senare. *Sociolingvistik*. Stockholm: Liber. 377 s.

Artiklar tillkommer. Ca 60 s.

Referenslitteratur

Delkurs 2. Retorik i tal och skrift

Hellspång, Lennart. 2011 års upplaga eller senare. *Konsten att tala – handbok i praktisk retorik*. Lund: Studentlitteratur. 355 s.

Melin, Lars. 2007. *Vett och etikett i språket*. Stockholm: Norstedts.

Delkurs 6. Språkhistoria

Jørgensen, Nils & Svensson, Jan. 1987. *Nusvensk grammatik*. Malmö: Liber. s. 63-186. 121 s. (urval). Finns att lånas på bibliotek.

Delkurs 9. Självständigt arbete

Boyd, Sally & Stina Ericsson (red.). 2015. *Sociolingvistik i praktiken. En metodbok*. Lund: Studentlitteratur. 251 s.

Jarrick, Arne & Olle Josephson. 1988 års upplaga eller senare. *Från tanke till text. En språkhandbok för uppsatsskrivande studenter*. Lund: Studentlitteratur. 129 s.

Lagerholm, Per. 2005 års upplaga eller senare. *Språkvetenskapliga uppsatser*. Lund: Studentlitteratur. 146 s.

Språkriktighetsboken. 2011 års upplaga eller senare. Skrifter utgivna av Svenska språknämnden. Stockholm: Norstedts. 413 s.

Svenska skrivregler. 2008 års upplaga eller senare. Språkrådets skrifter. Stockholm: Liber. 263 s.

Strömquist, Siv. 2000 års upplaga eller senare. *Uppsatshandboken*. Uppsala: Hallgren & Fallgren. 132 s.